

سخنران رئیس‌جمهور مبنی بر قابل‌نقد بودن معصومین(ع) واکنش‌هایی را از سوی علما و روحانیون موجب شده است. از جمله این واکنش‌ها بیانیه جامعه مدرسین حوزه علمیه قم است که از روحانی خواسته‌اند به جای ورود به مسائل اعتقادی، مشکلات معیشتی مردم را حل کنند.علمای دیگری هم به پاسخ به گزاره نادرست مطرح شده از سوی رئیس‌جمهور پرداخته‌اند. جامعه مدرسین حوزه علمیه قم در بیانیه خود در واکنش به سخنان اخیر رئیس‌جمهور آورده است: خطاناپذیری و عصمت رسول اکرم(ص) در گفتار و رفتار از مسلمات دین اسلام و مورد اتفاق قاطبه مسلمین است و دهها آیه قرآن کریم بر عصمت رسول اکرم(ص) بلکه بر عصمت قاطبه پیامبران الهی به صراحت دلالت دارد.افزون بر صدها روایت صحیح و مسلم الصدور از نبی اکرم(ص) و سایر معصومین(ع) که عصمت پیغمبر اکرم(ص) در ویژه رسول اکرم(ص) و ائمه دوازده‌گانه معصوم(ع) را به صراحت اثبات می‌کنند خطاناپذیری امامان از اهل بیت(س) نیز در آیات قرآن کریم از قبیل آیه تطهیر و در روایات صحیح و متواتر فراوانی نظیر حدیث ثقلین که مورد اتفاق قاطبه مسلمین و کلیه حدیث ثقلین اسلامی است و دهها روایت مسلم الصدور دیگر به اثبات رسیده است، بنابراین نفی عصمت رسول اکرم(ص) و ائمه معصومین(ع) مغالفت صریح با اسلام و مذهب تشیع است.

این بیانیه در ادامه مسئولان را از ورود به مسائل تخصصی اعتقادی برحذر می‌دارد: کیداً توصیه می‌کنیم بعضی از مسئولان از ورود به مسائل اعتقادی و تخصصی فکری در اظهارات خویش پرهیز کنند و به جای آن تلاش خود را به حل مشکلات معیشتی و گرفتارهای اقتصادی مردم معطوف نمایند و آنچه مردم از شماها انتظار دارند گرم گشایی از مسائل و مشکلات زندگی آنان است، نه اظهار نظر در مسائل اعتقادی و تخصصی که نه تنها گره‌ای از کار مردم باز نمی‌کند که افزون بر مشکلات دنیوی آنان، دین آنان را نیز با مشکل مواجه می‌کند.

■ اهل مطالعه، به حرف آن اعرابی تمسک نمی‌کنند

آیت‌الله سیدعلی میلانی استاد دروس عالی حوزه علمیه قم در بیانباتی این‌انتقاد از صحبت‌های اخیر رئیس‌جمهور درباره انتقاد از ائمه معصومین(ع) و پیامبر(ص) در تعریف کلمه انتقاد گفت: آن وقتی که معاملات براساس این سکه‌ها بود، سکه‌های

واکنش علما و روحانیون به سخنان اخیر روحانی

انتظار مردم از رئیس‌جمهور حل مشکلات معیشتی است نه ورود به مسائل اعتقادی

امیرحسامی نژاد | انسیم

طلا و نقره، سکه یک وقت خالص بود و یک وقت ناخالص، وقتی شک می‌کردند که این سکه خالص است یا ناخالص می‌رفتند سراغ اهلش و آن کسی که تشخیص می‌داد، پهبش می‌گفتند: «آقا این سکه خالص است یا نیست؟» این کار را می‌گفتند انتقاد، یعنی تشخیص خالص از ناخالص، تشخیص صحیح از باطل.انتقاد این است. پس بنابراین انتقاد اهلش باید کند. این کلمه انتقاد منتقل شد از آن حرفه و صنعت به انتقاد کلام که می‌خواهیم ببینیم این کلام صحیح است یا نه. این راه اهلش باید تشخیص دهند.

این استاده حوزه در ادامه افزود: در مقابل انتقاداعراض داریم، اعتراض غیر از انتقاد است و انتقاد غیر از اعتراض است. ما در انتقاد می‌خواهیم پسنجیم، این کلام صحیح است یا نه؟ آیا کلام هر کسی را باید بگیریم و در ترازوی سنجش، کلام معصوم هم همین گونه است؟ ولو اهل انتقاد هم باشیم. ولو مطابق احکام و آداب انتقاد می‌خواهیم انتقاد بکنیم؟ کلام امام، کلام نبی قابل انتقاد است به این معنی که سنجش

بکنیم تا بفهمیم صحیح است یا نه؟

آیت‌الله میلانی در ادامه یه ماجرای اعرابی و پیامبر(ص) اشاره کرد و گفت: پس اگر کسی بیاید در یک ملاعمی بگوید که یک عربی آمد بر پیغمبر اکرم(ص) انتقاد کرد که «این کلام از شماست یا خداست؟» پس می‌شود انتقاد کرد بر پیغمبر اکرم(ص)؟ این حرف است؟ کسی که تحصیل کرده باشد، کسی که اهل مطالعه باشد، تمسک می‌کند به حرف آن اعرابی که بعد از واقعه غدیر آمد اعتراض کرد بسر پیامبر اکرم(ص) که «این کلامی که در گوشه خانتان است یا از خدا؟» این وقت آیه مبارک که «سأل سائل عذاب واقع» نازل شد و این آدم همان جا هلاک شد. این اعتراضی بود اولاً، ثانیاً انتقاد نسبت به کلام معصوم اعم از امام و نبی و ملانکه هر که گفتند، انتقاد برای سنجش حق از باطل بود، مگر معصوم باطل می‌گوید؟

■ نباید بر خورد محابه را توجیه کنیم
این استناد حوزه ادامه داد: نباید جوری حرف بزнім

رئیس ستاد کل نیروهای مسلح:

ناجا با صبوری و اقتدار ناآرامی‌های اخیر را مدیریت کرد

داشت: لازم بود در فرستی، خدمت فرماندهان محترم نیروی انتظامی از سراسر کشور برسم و از نزدیک از زحمات این عزیزان قدر دانی کنم. وی در پاسخ به سؤال یکی از خبرنگاران در خصوص عملکرد ناجا در اغتشاشات و ناآرامی‌های اخیر افزود: نیروی انتظامی در آشوب‌های اخیر موفق عمل کرد و از فرماندهی خوب برادر عزیز سردار «شتری» که به سرعت در

صحنه حضور پیدا کرد تشکر می‌کنم.

رئیس ستاد کل نیروهای مسلح تأکید کرد:نیروی انتظامی توانست با متانت کامل موضوع را مدیریت کند، دشمن در حوادث اخیر به دنبال «کشته‌سازی» و «تلفات» بود که ناجا توانست با صبر و تحمل موضوع را مدیریت و صف مردم را از اغتشاشگران جدا کند. در این ایام شاهد همکاری‌های بسیار خوبی بین نیروی انتظامی

می‌گفت «قبول ندارم» و نقد می‌کرد. ما در زمان حکومت معصوم هم نقد را داریم.»

■ در بیان مسائل دین

نباید ملاحظه اشخاص را کرد

آیت‌الله محمدجواد فاضل لنگرانی رئیس مرکز فقهی ائمه اطهار(ع) در درس خارج اصول خود با اشاره به برخی اظهارات نادرست درباره نقد پیامبر اسلام(ص) و ائمه(ع) گفت: این روزها در کلمات رئیس‌جمهور سخنی به این مضمون مطرح و منتشر شده که همه ما قابل نقد هستیم و باید انتقاد شویم.مع الاسف این تعبیر را نسبت به معصومین(ع) توسعه و سرایت داده‌اند و باز تأسّف بیشتر اینکه نسبت به وجود مبارک پیامبر اکرم(ص)، ان هم با استدلال به روایات این معنا را مطرح کرده‌اند.

عضو جامعه مدرسین حوزه علمیه قم با اشاره به آیه «أَطِيعُوا اللَّهَ و أَطِيعُوا الرَّسُولَ و أُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ» اظهار داشت: به تصریح مفسران شیعه و سنی همانگونه که وجوب اطاعت خدای تبارک و تعالی مطلق است، وجوب اطاعت رسول و اطاعت اولوالایمر مطلق است. کسی که وجوب اطاعت مطلقه دارد، بالضرورة نرفته که هر روز منتظر خبر هواپیماریایی بودیم، می‌توانیم فقط دلیل داریم که این بزرگواران گناه نکرند بلکه باید از هر دو جهت یعنی خطا و گناه معصوم باشند.انتقاد در جایی است که امکان خطا و اشتباه وجود داشته باشد.

استاد درس خارج حوزه علمیه قم با اشاره به استدلال رئیس‌جمهور و روایت آن اعرابی خاطر نشان کرد: چنین کلامی از رئیس‌جمهور خیلی تعجب‌آور است، بالاخره ایشان هم در همین حوزه درس خوانده است و پای درس بزرگان هم بوده و خوش استعداد هم داریم؟ چه چاره است که عوض برف و باران زلزله داریم، عذاب چگونه نازل می‌شود؟ باید حواسمان را جمع کنیم و وقتی می‌خواهیم حرف بزنینم، در محدوده‌هایی که کار نکردیم وارد نشویم. رئیس‌جمهور در دیدار با وزیر و معاونان وزارت امور اقتصادی و دارایی در صحبت‌هایی گفته بود: «تمام مسئولان در کشور قابل نقدند. ما در کشور معصوم نداریم مگر اینکه یک‌وقت امام دوازدهم ظهور کرد که آن وقت هم می‌شود نقد کرد. پیغمبر هم اجازه نقد می‌داد بالاتر از پیغمبر که در تاریخ نداریم. وقتی پیغمبر صحبتی می‌کرد یک نفر بلند نمی‌شد و می‌گفت: «من الله ام منک؟» حرف خودت است یا خدا وحی کرده است؟ اگر می‌گفت «من الله» که هیچ امر خداست اما اگر می‌گفت «منّی» طرف مقابل هزاران برابر بالاتر وارد است.

دنیای مجازی

■ وعده ظریف به خانواده‌های داغدار حادثه سانچی

محمدجواد ظریف وزیر امور خارجه کشورمان پیام تسلیتی به مناسبت درگذشت سرنشینان نفتکش سانچی در صفحه اینستاگرام خود منتشر کرد.

ظریف در این خصوص نوشته است: ضایعه درنناک جان باختن شهادت گونه پرسنل نفتکش سانچی همه مردم ایران را در کنار خانواده‌ها و همکاران این عزیزان قهرمان عزادار ساخته است. در چندین روز گذشته همه ما ایرانیان مضطرب و چشم‌نگران اخبار مربوط به فرزندان محبوبس خود در نفتکش سانچی را هزاران کیلومتر دورتر از خانه خود، در میان آب‌های بی‌نهایت، دنبال کردیم؛ فرزندان سی‌سختوسخت و گمنام که در راه تأمین منافع ایران عزیز و حضور سربلند در عرصه مبادلات جهانی، سختی‌های بسیاری را در تمامی سال‌های گذشته و در طول خدمت فداکارانه خود به جان خریدند و اینک، در میان شعله‌های آتش، جاودانه شدند. همه دست اندرکاران در کشور و همکاران من در وزارت امور خارجه و در نمایندگی‌های جمهوری اسلامی ایران در منطقه با تمام وجود برای نجات جان این دلاورمرنان کوشیدند اما متأسفانه سرنوشت خط دیگری را رقم زد و ما اکنون دغدار همه این قهرمانانیم. وزارت امور خارجه در کنار سایر دستگاه‌های ذی‌ربط با استفاده از همه ظرفیت‌های خود پیگیری‌های قانونی لازم را برای علت‌یابی دقیق حادثه و استیفای حقوق ملت ایران و خانواده‌های داغدار به عمل خواهد آورد.

اینجانب ضمن ابر از تألم و تأسّف عمیق نسبت به جان باختن شهادت‌گونه پرسنل نفتکش سانچی، این ضایعه درنناک را به ملت شریف ایران، خانواده‌های داغدار و همکاران این عزیزان تسلیت گفته و برای آنان علو درجات و برای عزیزانشان صبر و اجر مسئلت می‌نمایم.

■ پرواز در امنیت

عباسعلی کدخدایی عضو شورای نگهبان با انتشار پستی در کانال شخصی تلگرامش نوشت: امروز توفیق نصیب شد تا دیداری با عزیزان امنیت پرواز داشته باشیم و از نزدیک در جریان گزارش فعالیت‌های این عزیزان قرار گرفتیم. عزیزی که معمولاً کمتر صحبتی از آنها به میان می‌آید ما بدون هیچ چشم‌پنداشتی و در سکوت مأموریتی مهم را به انجام می‌رسانند؛ مأموریتی که در رأس آن حفظ جان مسافران و ایجاد آرامش آنان است. سال‌های اولیه دهه ۶۰ را یادمان نرفته که هر روز منتظر خبر هواپیماریایی بودیم. می‌توانستیم امروز با روحیه جهادی و ایثار گرانه عزیزان ما در امنیت پرواز، امنیت من و شما پاسداری می‌شود و در این صحنه دشمنان را نیز ناامید کرده‌اند. امیدوار هستیم که با رفح برخی کاستی‌ها امنیت پرواز همواره پروازی امن را برای کشور و مردم عزیز رقم بزنند.

■ نجفی به دنبال خروج قهرمانانه از باتلاق شهرداری

دکتر عبدالله گنجی مدیرمسئول روزنامه جوان به اظهارات حاشیه ساز نجفی شهردار تهران در توئیتر واکنش نشان داد. وی در این خصوص نوشت: اظهارات نجفی در جلسه شورای شهر – حتی به فرض صحت – با جنس ایشان سازگار نیست، به صورتی که در همان جلسه دعوت به انصاف شد، به نظر می‌رسد او به دنبال خروج قهرمانانه از باتلاق شهرداری تعطیل شده تهران است. نه حوصله دارد و نه نمایش رزید قانونی را طی کرده نه کارنامه. تا عید علت سخنان روشن خواهد شد.

■ نجفی چه خطری برای آینده شهر تهران دارد؟

محمد سرشار داستان نوس و مدیر شبکه کودک (پوپا و نهال) سیما با انتقاد از عملکرد نجفی در شهرداری تهران در توئیتر نوشت: شفافیت گمشده حکمرانی ماست. گاهی اسم شفاف‌سازی #شفاسازی است چون واقعیت‌های تکان‌دهنده‌ای فاش می‌شود اما اگر شهرداری بیاید و به جای کار، سرش گرم سندهای دوره قبل باشد، آینده شهر به خطر می‌افتد. بی‌ا کار کن و کار کن. این وسط‌ها هم نشین و نشین تازه کن و از دوره قبلت آنگه کن.

■ امواج سیاست‌زدایی از فکر دینی سنگین بوده است

حجت الاسلام پناهیان در توئیتی نوشت: آنقدر امواج «سیاست‌زدایی» از فکر دینی، در طول تاریخ استبداد سنگین بوده که به این سادگی‌ها نمی‌توان از آثار شوم آن خلاص شد. ما پس از انقلاب باینکه بر شعار محوری «دیانت ما عین سیاست ماست» متکی بوده‌ایم، هنوز نتوانسته‌ایم از فشار آن امواج سهمگین در ذهنیت‌ها خلاص شویم.

ادراکات

قاسم حبیب‌زاده

رابطه نقد و کارآمدی دولت‌ها

نظام‌های سیاسی در جهان معاصر کار ویژه‌های مشخصی دارند که در جوامع مختلف تقریباً یکسان است. تأمین معیشت، تأمین شغل و مسکن، برقراری امنیت و تأمین بهداشت و درمان و مواردی از این قبیل کارویژه‌های مشترکی هستند که مردم از دولت‌های خویش مطالبه می‌نمایند.

تأمین موارد فوق به منزله کارآمدی دولت محسوب می‌شوند و طبعاً عکس آن ناکارآمدی دولت تلقی می‌شود، البته حکومت دینی به جز کار کردهای فوق وظایف دیگری هم در حوزه بسسترسازی برای تعالی معنوی مردم هم دارد. در ایران با توجه به تفکیک قوا مسئولیت امور فوق به عهده مجریه و دولت است و سایر قوا و کنتش و واکنش‌های خود می‌توانند در جهت ارتقا یا تنزل کارآمدی دولت عمل نمایند. به نظر می‌رسد برای کمک به ارتقا و کارآمدی دولت چهار اقدام زیر توسط مردم و سایر دستگاه‌ها از جمله رسانه‌ها ضروری است:

۱- بیان دستاوردها و اقدامات مثبت دولت: هر دولتی به رغم کاستی‌های خود یکسری اقدامات مثبت دارد که در حل بخشی از مشکلات جامعه مؤثرند، ضمن اینکه دولت‌ها با توجه به گستردگی و تنوع کارکردها در برخی زمینه‌ها موفق‌تر از سایر زمینه‌ها اقدام می‌نمایند. بیان این دستاوردها ضمن آید بخشی به جامعه، باعث تقویت روحیه دولتمردان و افزایش انگیزه برای خدمت بیشتر خواهد بود.

۲- بیان مطالبات مردم از دولت: معمولاً دولتمردان به خاطر فشارهایی که در اداره کشور متحمل می‌شوند، بعضاً از مطالبات انباشته شده مردم غفلت می‌کنند و در تعیین اولویت‌های کاری خود ممکن است دچار اشتباه شوند، لذا بیان مطالبات مردم از دولت در واقع کمک به کارآمدی آن خواهد بود.

۳- بیان نقدها و انتقادات منصفانه: بروز برخی اشتباهات یا تفاوت برداشت از موضوعات مختلف در اداره امور کشور کاملاً طبیعی است، لذا انتقادات مردم و تربیون داران جامعه امری طبیعی و بلکه لازم است، اما شرط مفید بودن آن، منصفانه بودن و پرهیز از تخریب و تضعیف دستگاه انتقادشونده است و دولتمردان با پذیرش انتقادات سازنده و دفع نواصی احتمالی خود، کارآمدی خویش را افزایش می‌دهند.

۴- بیان ظرفیت‌ها و محدودیت‌ها: امکانات کشور نامحدود نیست و نمی‌توان انتظار هر اقدامی از آن دولت داشت. اگر ظرفیت‌ها و محدودیت‌ها بوده، البته خود دولت‌ها هم می‌توانند با وعده‌های ناممکن در زمان انتخابات مطالبات را افزایش داده باشند، اما آنچه مسلم است بیان ظرفیت‌ها و محدودیت‌ها و معقوفانه نمودن انتظارات جامعه در جلوه‌گری کارآمدی دولت مؤثر است.
مشی رهبر معظم انقلاب اسلامی نیز همواره حمایت از دولت‌ها در کنار هشدارهای دلسوزانه به آنها بوده چراکه افکار عمومی تفاوتی بین دولت و نظلم قائل نیست و کارآمدی و خدای‌خواسته ناکارآمدی دولت را به حساب کارآمدی نظام اسلامی می‌گذارد.

با سایر واحدهای امنیتی چون سپاه و بسیج بودیم، رئیس ستاد کل نیروهای مسلح ادامه داد: در حوادث اخیر شاهد همکاری نیروی انتظامی با سایر دستگاه‌های کشوری چون وزارت کشور، استانداری ها، شورایی تأمین امنیت و... بودیم. ناجا در مدیریت ناآرامی‌های اخیر بسیار توانمند بود و شاهد توانمندی و ظرفیت خوبی در نیروی انتظامی برای این گونه حوادث هستیم.

نداشت» پس از آن گفته شد که جملاتی مانند: «گاهی شنیده می‌شود کسانی در گوشه و کنار وقتی صحبت از هدایت و راهنمایی و بیان حقایق دینی و مانند اینها می‌شود، می‌گویند آقا! مگر ما موظفیم مردم را به بهشت برسانیم؟ خب بله! بله، همین است. فرق حاکم اسلامی با حکام دیگر در همین است؛ حاکم اسلامی می‌خواهد کاری کند که مردم به بهشت برسند» در باب ضرورت وظایف حکومت اسلامی گفته شد. عبارت‌های دیگری مانند: «درس و پیام امام حسین درس برادری، وحدت، گذشت و قبول توبه از یکدیگر است و درس کربلا هم درس تعامل سازنده و مذاکره در چارچوب منطق و موازن بین باشد.»

«انتخابات سال ۹۲ نشان داده هرچه از این کارها باشد تأثیر معکوس دارد. مردم خوب می‌فهمند معنای نفوذ چیست. مردم خوب می‌فهمند استیکار معنایش چیست، می‌دانند تاریخ را می‌فهمند امریکا با ایران چگونه بوده. مردم منافع ملی خودشان را می‌فهمند و آینده کشور را احساس می‌کنند. بیخود نرویم پرونده‌سازی بکنیم و بگوئیم این خط خط نفوذ است.»

– «ملت بزرگ ما که همیشه پیشگام بودند، برجام ۲ را در هفتم اسفند سال گذشته کلید زدند. برجام ۲ همان اقدام مشترک ملی در داخل کشور است که با وحدت، آشتی و با همدلی شروع خواهد شد؛ برجامی که قبل از اقتصاد از اخلاق آغاز می‌شود.»

– «شما ببینید در شبه قاره هند به خاطر اینکه این جمعیت عظیم به زبان انگلیسی تقریباً مسلط هستند در فناوری اطلاعات چه کارهایی انجام داده‌اند، چه شغل بزگی را این شبه قاره به دست آورده است.»

دقیقاً در مسیر اصل مشغول‌سازی جامعه به مباحث غیر ضروری شکل گرفته که در بلندمدت می‌تواند عامل ناکامی‌ها و ناتوانی‌های دولت را مرازگر غیر مسئول معرفی کند.

■ راهکار مؤثر، یادآوری وظایف مسئولان اجرایی است؟
بهترین راهکار برای آنکه رسانه‌ها و جناح دلسوز کشور مانع از اثرگذاری چنین ترندهایی شوند این مسئله است که جهت رد و طرد نظر به‌های اینچینی «موج‌گویی» و برای پاسخ دهی رعایت و به نقد کوتاه چنین جملاتی بسندند کرده و بلافاصله مسئولان اجرایی کشور را در مقام پاسخ برای حل مشکلات اقتصادی و معیشتی مردم قرار داد تا زمینه‌اغتشاشات دیگری در کشور فراهم نشود.

مشکلات کشور و متولی حل آن را هرگز غیر از قوه مجریه لقا کند، نمونه‌های مهمی می‌توان برای آن جست‌وجو کرد که از جمله آن می‌توان به ابراز جملاتی نظیر «دولت دینی خیلی دولت خوبی است ولی دین دولتی را نمی‌دانم. دین رانیا به دست دولت بهمیم» اشاره کرد که در پاسخ به سخنی مبنی بر «دولت دینی با دین دولتی هیچ فرقی ندارد، دولت جزو مردم است، دین دولتی یعنی دین مردمی همان دینی که مردم دارند، دولت هم همان دین را دارد» ابراز شد. عبارت «انهایی که از آزادی زن به معنای مشروع اسلامی‌اش و از حضور زن و تعالی زن می‌ترسند یا ایده و اعتقادی دارند، لطفاً این اعتقاد غلط را پای دین و اسلام ننویسند» نیز در پاسخ به جمله «...این چه منطق غلایی دارد، چه دلسوزی‌ای در این هست؟ چرا باید کاری که مردانه است به زن داده‌شود؟ این چه افتخاری است برای زن که کاری را انجام بدهد که مردانه است» گفته شد. سخن مشهور دیگری که تا روزها با موج سواری برخی رسانه‌ها همراه بود مبنی بر «اینقدر در زندگی مردم مداخله نکنید، ولو به خاطر دلسوزی، بگذاریم مردم خودش‌ان راه بهشت را انتخاب کنند، نمی‌توان با زور و شلاق مردم را به بهشت برد. پیامبر شلاق در دست

پیغمبر یک صحبتی می‌کرد... اگر پیغمبر می‌گفت از طرف خداست، می‌گفت حرفی نیست و اگر می‌گفت از طرف خودم هست، می‌گفت من قبول ندارم و نقد می‌کرد»، ظرفیت آن را دارد که تا روزها موافقان و مخالفان دولت را به درگیری‌های ز زگری کشانده و طرح مطالبات اقتصادی مردم را به حاشیه بکشاند. ابراز عبارتی نظیر: «همینطور ی که نمی‌شود حرف زد هر که می‌آید در خیابان حرف می‌زند یا خس و خاشاک است یا گاؤ یا گوساله یا اشغال است، این چطور حرف زدنی است، چرا توهمین می‌کنید چرایی ادبانه با جامعه ما برخورد می‌کنید... همه را به یک جوب‌ترانید. دقیق حرف بزیند مخصوصاً در تربیون‌های مقدس دقیق تر حرف بزیند» دقیقاً در هنگامه‌ای گفته می‌شود مردم از وضعیت نامساعد اقتصادی کشور گلایه‌مند هستند که لایحه بودجه ۹۷ گلایه‌های آنها را به میزان قابل توجهی افزایش داده است.

■ طرح مباحث انحرافی برای فرافکنی از مسائل اصلی
همانطور که اشاره شد در طول پنج سال گذشته در مقطعی که خواسته‌های اقتصادی مردم با گلایه‌های پنهان اجتماعی همراه شد، دولت تلاش کرد با طرح مباحث انحرافی، موضوعات اصلی و اولویت دار جامعه نظیر گرانی و بیکاری را به حاشیه رانده و عامل بروز